

Regeringens proposition

1977/78: 118

om avtal om lokaler i Linköping för statens rättskemiska laboratorium, m. m.;

beslutad den 16 mars 1978

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

INGEGERD TROEDSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att dels träffa avtal om vissa lokaler för statens rättskemiska laboratorium i Linköping,

dels godkänna överenskommelse om driftbidraget till mentalsjukvården m. m. för år 1977, i den del som avser kompensation till sjukvårdshuvudmännen för barnomsorgsavgiften med 130 milj. kr.

Vidare föreslås att riksdagen godtar att vissa arbeten påbörjas för en nybyggnad för akutverksamhet vid karolinska sjukhuset.

Slutligen föreslås att staten ansluter sig till viss läkemedelsskadeförsäkring för verksamheten vid statens bakteriologiska laboratorium.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1978-03-16

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Wirtén

Föredragande: statsrådet Troedsson

Proposition om avtal om lokaler i Linköping för statens rättskemiska laboratorium, m. m.

1 Avtal om vissa lokaler för statens rättskemiska laboratorium i Linköping

Kungl. Maj:t uppdrog den 2 februari 1973 åt statens förhandlingsnämnd att föra förhandlingar med Östergötlands läns landstingskommun om en förläggning av statens rättskemiska laboratorium till regionsjukhuset i Linköping mot bakgrund av 1971 års riksdags beslut om ifrågavarande omlokalisering (prop. 1971:29, InU 1971:15, rskr 1971:196). Regeringen godkände den 30 mars 1977 med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1974:93, SoU 1974:26, rskr 1974:239) ett mellan statens förhandlingsnämnd och representanter för landstingskommunen träffat avtal om lokaler för den blodgruppsserologiska avdelningen vid statens rättskemiska laboratorium.

Som framgår av prop. 1977/78:100 (bil. 8 s. 113) har omlokaliseringen genomförts beträffande laboratoriets blodgruppsserologiska avdelning.

Vad beträffar laboratoriets kemiska avdelning föreskrev regeringen den 8 september 1977 att – under förutsättning av att godtagbart avtal kan träffas – en etappvis utflyttning skall ske av denna avdelning. Den första etappen skall omfatta den kemiska avdelningens toxikologiska sektion m. m. och genomföras inom en ytram av högst 1 365 m² rumsyta. Regeringen föreskrev vidare att förhandlingar mellan statens förhandlingsnämnd och Östergötlands läns landsting skulle föras med sikte på en flyttning under fjärde kvartalet 1978.

Statens förhandlingsnämnd har i skrivelse den 7 mars 1978 anmält att nämnden i princip enats med företrädare för landstingskommunen om att

nyssnämnda lokaler om högst 1 365 m² rumsyta skall förläggas till en byggnad, benämnd laboratorium I, vid regionsjukhuset i Linköping. Enligt den preliminära överenskommelsen skall staten betala en särskild investeringsersättning till Östergötlands läns landstingskommun vilken i princip skall täcka landstingskommunens kostnader för anordnande av lokalerna vid byggnadens uppförande. Vidare skall statlig investeringsersättning utgå för hela den verkliga kostnaden för erforderliga ombyggnads- och ändringsarbeten. Staten skall inreda och utrusta lokalerna efter samråd med landstingskommunen.

Jag föreslår, att regeringen begär riksdagens bemyndigande att för statens del träffa avtal med landstingskommunen om investeringsersättning för anordnande av lokaler vid regionsjukhuset i Linköping för den kemiska avdelningens toxikologiska sektion m. m. vid statens rättskemiska laboratorium. Riksdagens godkännande att ifrågakvarande investeringsersättning får bekostas från förslagsanslaget Bidrag till kommunala undervisningssjukhus bör också inhämtas.

2 Överenskommelse om driftbidrag till mentalsjukvården m. m.

Statens förhandlingsnämnd har för regeringens prövning lämnat över en överenskommelse, som tagits in i protokoll, fört vid förhandlingar den 21 december 1977 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för Landstingsförbundet om driftbidraget till mentalsjukvården m. m. för år 1977. Överenskommelsen har träffats med förbehåll för godkännande av regeringen och av samtliga landstingskommuner och berörda kommuner.

Företrädarna för Landstingsförbundet har i detta sammanhang tagit upp frågan om kostnaderna för landstingskommunerna till följd av införandet av en särskild avgift för barnomsorgens utbyggande (prop. 1975/76:92, SoU 1975/76:28, rskr 1975/76:219). Parterna har därvid enats om att staten till sjukvårdshuvudmännen skall utge ersättning med sammanlagt 130 milj. kr. för deras kostnader till följd av utbyggnaden av barnomsorgen. Beloppet skall fördelas mellan sjukvårdshuvudmännen enligt en till förhandlingsprotokollet fogad bilaga (B) och utbetalas snarast möjligt. Protokollet jämte bilagan bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

I prop. 1975/76:17 (SoU 1975/76:16, rskr 1975/76:30) har regeringen inhämtat riksdagens bemyndigande att bl. a. godkänna överenskommelse mellan staten och sjukvårdshuvudmännen om driftbidraget till mentalsjukvården för år 1977. Något bemyndigande att godkänna överenskommelse om kompensation för barnomsorgsavgiften föreligger däremot inte. Jag förordar därför att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande att godkänna överenskommelsen i den del den avser ersättning för ifrågakvarande kostnader till följd av barnomsorgens utbyggnad.

Jag förordar vidare att riksdagens godkännande inhämtas att statens

ersättning för detta ändamål får utgå från samma anslag som driftbidraget till mentalsjukvården, nämligen från femte huvudtitelns förslagsanslag Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.

3 Schaktning m. m. för en nybyggnad för akutverksamhet m. m. vid karolinska sjukhuset

I prop. 1977/78:100 (bil. 8 s. 226) redovisade jag att regeringen hade uppdragit åt byggnadskommittén för upprustning av karolinska sjukhuset att utföra projektering till och med huvudhandlingar bl. a. av en nybyggnad (F 1) för akutverksamhet vid sjukhuset m. m. samt vissa byggnadsarbeten i anslutning till uppförandet av byggnaden. Jag räknade då med att vissa delar av detta byggnadsföretag skulle få behandlas i en proposition till riksdagen under riksmötet 1977/78. Jag återkommer nu till frågan.

Nybyggnaden avses i stora drag inrymma akutmottagning med intagningsvårdavdelning, operationsavdelning, intensivvårdsavdelning och steriliseringscentral samt del av förlossningsavdelningen. Operationsavdelningen dimensioneras för hela operationsverksamheten i sluten och öppen vård för allmänkirurgiska, urologiska och barnkirurgiska klinikerna samt kvinnokliniken liksom för akuta operationer av patienter från ortopedisk-kirurgiska kliniken. Avdelningen beräknas innehålla omkring 17 operationssalar.

Nybyggnaden föreslås bli förlagd omedelbart öster om sjukhusets huvudblock och bli sammanbyggd med den byggnadsdel av huvudblocket som inrymmer kvinnokliniken.

Kostnaderna för nybyggnaden har uppskattats till 79,2 milj. kr. i prisläget den 1 april 1977. Härtill kommer ca 5,7 milj. kr. för ombyggnad av vissa angränsande utrymmen inom huvudblocket och ca 8,8 milj. kr. för förbindelsegångar, kulvertar, ledningar, markarbeten m. m. Sammanlagt har således byggnadskostnaderna för projektet uppskattats till närmare 94 milj. kr.

Byggnadskommittén för upprustning av karolinska sjukhuset har i januari 1978 föreslagit, att schaktning och grundläggning m. m. för nybyggnaden utförs under tiden för det övriga projekteringsarbetet. Härigenom kan byggnadstiden för nybyggnaden förkortas avsevärt. Om schaktningsarbetena m. m. påbörjas hösten 1978 beräknas byggnaden sålunda kunna tas i bruk vid årsskiftet 1981/82.

De arbeten som byggnadskommittén begärt att få utföra i avvaktan på att projekteringen i övrigt slutförs beräknas kosta 8 850 000 kr. i prisläget den 1 april 1977.

Nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande framhåller att uppdrag att utföra ifrågavarande arbeten inte bör lämnas byggnadskommittén förrän förslagshandlingar föreligger färdiga för hela byggnadsföretaget. Nämnden har dock ingen invändning mot fortsatt projektering av föreslagna åtgärder.

Jag anser att såsom underlag för regeringens beslut om utförande av schaktning och grundläggning m. m. för nybyggnaden bör föreligga förslagshandlingar för byggnadsobjektet i dess helhet. Riksdagens bemyndigande för regeringen att ge uppdrag om de förberedande åtgärderna bör emellertid inhämtas redan nu för att möjlighet skall finnas att igångsätta arbetena under hösten 1978.

4 Viss försäkring för läkemedelsskador

Produktansvarskommittén (Ju 1973:08) lämnade år 1976 delbetänkandet (SOU 1976:23) Produktansvar I. Ersättning för läkemedelsskada med förslag till lag om sådan ersättning. Förslaget mottogs positivt vid remissbehandlingen. Flera remissinstanser pekade dock på att en frivillig försäkring skulle bl. a. kunna ge en bättre samordning med patientförsäkringens ersättningsregler.

Inom justitiedepartementet har överläggningar skett med bl. a. representanter för läkemedelsindustriföreningen (LIF) och representantföreningen för utländska farmaceutiska industrier (Rufi) för att undersöka förutsättningarna för en frivillig försäkring. Förslag till åtagande att utge ersättning för läkemedelsskador har arbetats ut. Konsortiet för patientförsäkring har lämnat viss offert till LIF och Rufi för försäkring för läkemedelsskador. LIF har i februari 1978 anmält att ett antal läkemedelsföretag, vars omsättning utgör ca 85 % av den totala marknaden med läkemedel i Sverige, är villiga att ansluta sig till en frivillig läkemedelsskadeförsäkring.

Företagen avser att bilda en läkemedelsförsäkringsförening, som för medlemmarnas räkning tecknar försäkring och handhar de angelägenheter som åvilar medlemmarna enligt åtagandet. Försäkringsgivaren skall vara godkänd av regeringen. Försäkringen skall kunna förenas med självrisk. Försäkringsgivaren skall därvid svara för skaderegleringen även för belopp som täcks av självrisken. Medlemmarna skall svara solidariskt för premier, ersättning till försäkringsgivaren för skaderegleringstjänster samt ersättning för läkemedelsskada som omfattas av självrisken. Premier och självrisk skall fördelas i förhållande till medlemmarnas omsättning i Sverige av läkemedel som omfattas av åtagandet.

Läkemedelsskadeförsäkringen avses träda i kraft den 1 juli 1978. Den kommer att innebära i stort sett följande.

Ersättning utgår direkt från försäkringen för sjukdom eller annan skada av kroppslig art som med övervägande sannolikhet har orsakats genom användning av läkemedel. Ersättningsansvaret gäller oberoende av om fel eller försummelse föreligger hos läkemedelsbolaget eller annan. Försäkringen gäller läkemedelsskada till följd av läkemedel som tillverkare eller importör, som har godkänt åtagandet, yrkesmässigt har lämnat ut för förbrukning här i landet. Den skadade behöver inte vara svensk. Det spelar inte heller någon roll om den skadade befinner sig utom eller inom Sverige när

skadan uppträder. Försäkringen avser främst att ge gottgörelse för allvarliga och oväntade läkemedelsskador. Läkemedelsskada ersätts inte om den skadade hade bort tåla skadan såsom en biverkan av läkemedlet.

Ersättning för läkemedelsskada skall utgå efter i huvudsak samma principer som gäller patientförsäkringen. Ersättning utgår således inte om den skadade uppsåtligt har vållat skadan. Inte heller utgår ersättning om läkemedlet har anskaffats illegalt. För skador som har inträffat under ett och samma kalenderår begränsas ansvaret enligt försäkringen till 150 milj. kr. Inom denna ram gäller en begränsning till 75 milj. kr. för s. k. serieskador, som har åsamkats flera personer och beror på samma effekt hos ett läkemedel. För varje skadad person är ansvaret begränsat till 2 milj. kr. Krav på ersättning från försäkringen skall framställas senast tre år från det den skadelidande fick kännedom om att han kunde framställa kravet och i vart fall senast 15 år efter det den skadade upphörde att använda läkemedlet som orsakat skadan.

Läkemedelsskadeförsäkringen berör för statens del den verksamhet, som bedrivs vid statens bakteriologiska laboratorium (SBL). Inom den statliga sektorn tillverkar och importerar således SBL bakteriologiska preparat, på vilka läkemedelsförordningen är tillämplig. Laboratoriets årliga omsättning av dessa preparat utgör ca 2 % av totalmarknaden av läkemedel i landet. De skador som kan orsakas av nämnda preparat utgör läkemedelsskador som bör omfattas av läkemedelsskadeförsäkringen.

Efter samråd med chefen för justitiedepartementet förordar jag att staten ansluter sig till läkemedelsskadeförsäkringen, såvitt gäller den verksamhet som bedrivs vid statens bakteriologiska laboratorium.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att staten vid patientförsäkringens ikraftträdande tecknade försäkringsavtal av motsvarande innehåll som övriga sjukvårdshuvudmäns avtal för den av staten bedrivna hälso- och sjukvården fränsett vård i samband med militär verksamhet.

Det bör ankomma på regeringen att besluta om de närmare formerna för statens anslutning till läkemedelsskadeförsäkringen.

Jag föreslår att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande att få ansluta staten till nämnda försäkring, så vitt' avser verksamheten vid statens bakteriologiska laboratorium.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att

1. i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag har förordat träffa avtal med Östergötlands läns landstingskommun om investeringsersättning för anordnande av vissa lokaler vid regionsjukhuset i Linköping åt statens rättskemiska laboratorium,

2. från det under femte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget Bidrag till kommunala undervisningssjukhus betala ut ifrågakommande investeringsersättning till anordnande av lokalerna åt statens rättskemiska laboratorium,

3. godkänna överenskommelsen mellan staten och företrädare för Landstingsförbundet om driftbidraget till mentalsjukvården m. m. för år 1977, i vad avser kompensation för barnomsorgsavgiften,

4. från det under femte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m. betala ut överenskommet bidrag till berörda landstingskommuner och kommuner som ej tillhör landstingskommun för deras kostnader till följd av utbyggnaden av barnomsorgen,

5. lämna byggnadsuppdrag om förberedande åtgärder, innefattande schaktning, för uppförande av en nybyggnad för akutverksamhet m. m. vid karolinska sjukhuset,

6. ansluta staten till läkemedelsskadeförsäkring såvitt avser verksamheten vid statens bakteriologiska laboratorium.

6. Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga

Protokoll, fört vid förhandlingar den 21 december 1977 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för Landstingsförbundet om driftbidraget till mentalsjukvården m. m. för år 1977.

Närvarande: *Statens förhandlingsnämnd*

S.Englund

J. Tengwall

Landstingsförbundet

W. Slunge

I. Egelstedt

I. Lundqvist

Vid förhandlingar den 26 juni 1975 mellan staten och sjukvårdshuvudmännen om ändring i mentalsjukvårdsavtalen för åren 1975–1977 träffade parterna överenskommelse om statens ersättning till sjukvårdshuvudmännen för mentalsjukvårdens driftkostnader för åren 1975 och 1976. Enligt överenskommelsen skall förhandlingar mellan parterna om storleken av bidraget för år 1977 tagas upp när 1977 års löner blivit fastställda. Bidraget skall enligt 1975 års tilläggsavtal till 1966 års mentalsjukvårdsavtal fastställas med beaktande enbart av löne- och prisutvecklingen och med utgångspunkt i att 1976 års bidrag fördelar sig på löner och priser med 77 respektive 23 procent.

Företrädare för Landstingsförbundet har anhängit att frågan om kostnaderna för landstingskommunerna till följd av införandet av en särskild avgift för barnomsorgens utbyggnad måtte lösas i detta sammanhang.

Vid förhandlingar denna dag om driftbidraget till mentalsjukvården m. m. för år 1977 enas parterna om följande.

1 Staten skall till sjukvårdshuvudmännen utgiva bidrag för mentalsjukvårdens driftkostnader för år 1977 med 2 195 000 000 kronor, dvs. med 291 000 000 kronor utöver det belopp som utgått för år 1976. Bidraget skall fördelas enligt den till detta protokoll fogade bilagan A, såvida icke mellan skilda sjukvårdshuvudmän träffats eller kommer att träffas överenskommelse om annan fördelning på grund av ändring i rikets administrativa indelning och anmälan därom kommer att göras till socialstyrelsen. I enlighet med mentalsjukvårdsavtalen ankommer det på huvudmännen att sinsemellan reglera dessa frågor.

2 Bidraget skall betalas snarast möjligt, varvid belopp som utbetalats a conto för år 1977 skall avräknas.

3 Intill dess lagakraftägande beslut föreligger om sjukvårdshuvudmännens godkännande av denna överenskommelse skall utbetalning av bidrag enligt punkt 2 göras a conto.

Protokollsanteckning

Parterna är ense om att utbetalningen a conto om möjligt skall göras i januari månad 1978.

4 Staten skall till landstingskommunerna och de kommuner som ej tillhör landstingskommun utgiva 130 000 000 kronor för deras kostnader till följd av utbyggnaden av barnomsorgen.

5 Det i punkt 4 nämnda beloppet skall fördelas mellan landstingskommunerna enligt den till detta protokoll fogade bilagan B och utbetalas snarast möjligt.

6 Punkterna 1-5 ovan gäller under förutsättning att de godkännes av regeringen samt av vederbörande landstingskommun och kommun genom beslut, som vinner laga kraft.

Detta protokoll är upprättat i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm som ovan.

För svenska staten
Statens förhandlingsnämnd

Svante Englund

Jan Tengwall

För Landstingsförbundet

Walter Slunge

Ingemar Egelstedt

Bilaga B

till protokollet om driftbidraget till mentalsjukvården m. m. för år 1977.

Landstingssektorns kompensation för barnomsorgsavgift

Landsting	Procentuell andel invånare 1977	Bidrag per huvudman
Stockholms	18,2	23 660 000
Uppsala	2,8	3 640 000
Södermanlands	3,1	4 030 000
Östergötlands	4,7	6 110 000
Jönköpings	3,7	4 810 000
Kronobergs	2,1	2 730 000
Kalmar	2,9	3 770 000
Blekinge	1,9	2 470 000
Kristianstads	3,3	4 290 000
Malmöhus	6,1	7 930 000
Hallands	2,7	3 510 000
Göteborgs o Bohus	3,3	4 290 000
Älvsborgs	5,1	6 630 000
Skaraborgs	3,2	4 160 000
Värmlands	3,4	4 420 000
Örebro	3,3	4 290 000
Västmanlands	3,2	4 160 000
Kopparbergs	3,4	4 420 000
Gävleborgs	3,6	4 680 000
Västernorrlands	3,3	4 290 000
Jämtlands	1,6	2 080 000
Västerbottens	2,9	3 770 000
Norrbottnens	3,2	4 160 000
Gotlands kommun	0,7	910 000
Malmö kommun	2,9	3 770 000
Göteborgs kommun	5,4	7 020 000
Summa totalt	100 %	130 000 000